

**ANTWOORDEN VAN DE EUROPESE COMMISSIE OP HET SPECIAAL
VERSLAG VAN DE EUROPESE REKENKAMER:
“UITROL VAN 5G IN DE EU: VERTRAGING BIJ DE AANLEG VAN
NETWERKEN EN ONOPGELOSTE BEVEILIGINGSKWESTIES”**

SAMENVATTING

Inleidende opmerkingen van de Commissie

I. Een snelle en veilige invoering van 5G-netwerken is een grote prioriteit voor de Europese Commissie. Het beschermen van 5G-netwerken tegen cyberdreigingen gaat over het beoordelen en beperken van bedreigingen en risico's. Die bedreigingen en risico's zijn door de lidstaten gezamenlijk geïdentificeerd en beoordeeld, met de steun van de Commissie en Enisa, en op basis hiervan is een reeks uitgebreide maatregelen vastgesteld om die risico's te beperken. Een overgrote meerderheid van de lidstaten heeft de veiligheidseisen voor 5G-netwerken op basis van de EU-toolbox reeds aangescherpt of is bezig met de aanscherping ervan.

De EU-toolbox is erkend als een alomvattend kader voor de aanpak van 5G-veiligheidsrisico's.

De gecoördineerde actie op het gebied van 5G-cyberbeveiliging op EU-niveau en de EU-toolbox passen in een breder Europees kader voor de bescherming van elektronischecommunicatienetwerken en andere kritieke infrastructures, en vormen een aanvulling op bestaande maatregelen zoals het Europees wetboek voor elektronische communicatie, het regelgevingskader voor telecommunicatie, de cyberbeveiligingsverordening en de richtlijn inzake de beveiliging van netwerk- en informatiesystemen (NIS-richtlijn) en, in voorkomend geval, de regels inzake vrij verkeer die zijn vastgelegd in het Verdrag en het Handvest van de grondrechten van de EU.

III. 5G gaat de komende jaren een sleutelrol spelen in onze digitale economie en samenleving. Wij moeten ervoor zorgen dat 5G-netwerken cyberveilig zijn en bestand tegen toenemende cyberdreigingen en -incidenten. Daarom hebben de Commissie en de lidstaten een coördinatieproces ingevoerd om een alomvattend 5G-veiligheidskader te definiëren en uit te voeren, in de vorm van een in januari 2020 overeengekomen toolbox met risicobeperkende maatregelen, om de grote risico's voor 5G-netwerken, zoals crimineel hacken, spionage en sabotage, concreet en op gecoördineerde wijze aan te pakken. Een overgrote meerderheid van de lidstaten heeft de veiligheidseisen voor 5G-netwerken op basis van de EU-toolbox reeds aangescherpt of is bezig met de aanscherping ervan.

VII. De EU-toolbox biedt een kader voor het bevorderen van samenhang op de interne markt, met inachtneming van de nationale veiligheidsbevoegdheden op dit gebied.

Wat betreft de benadering door de lidstaten van verkopers met een hoog risico, is de Commissie van mening dat een definitieve beoordeling pas zal kunnen worden uitgevoerd als er meer informatie beschikbaar is.

Tijdens het implementatieproces werkt de Commissie samen met de lidstaten in de NIS-samenwerkingsgroep om afstemming en convergentie tussen nationale benaderingen te bevorderen.

IX. Eerste streepje – De Commissie aanvaardt de aanbeveling.

Tweede streepje – De Commissie aanvaardt de aanbeveling.

Derde streepje – De Commissie aanvaardt de aanbeveling.

De Commissie zal bij de beoordeling rekening houden met de nationale bevoegdheden.

INLEIDING

04. De Commissie erkent het bestaan van 5G-veiligheidsrisico's, maar wijst erop dat de technologie en normen voor 5G-netwerken ook veiligheidsverbeteringen kunnen opleveren in vergelijking met eerdere netwerkgeneraties.

OPMERKINGEN

30. Hoewel 4G al een breed scala aan diensten aankan, zou 5G een reuzensprong betekenen, een grote verandering ten opzichte van 4G; de grootste uitdaging is dus de overgang van 4G naar 5G, waarbij 5G in de hele EU wordt ingevoerd. Het risico van een digitale kloof is altijd aanwezig, maar het plan is om dit risico als beleidsprioriteit aan te pakken in het beleidsprogramma Traject naar het digitale decennium met de processen die uiterlijk in 2030 moeten leiden tot 100 % 5G-dekking in alle bevolkte gebieden en waardoor de lidstaten hulp krijgen om actie te ondernemen, met name met betrekking tot de toegang tot 5G in plattelandsgebieden.

32. De 5G-waarnemingspost is een betrouwbare bron geweest om de invoering van 5G in de EU en daarbuiten te volgen, ondanks dat er sprake was van enkele tekortkomingen. De diensten van de Commissie verwachten met de nieuwe contractant over meer actuele informatie te beschikken.

Gezamenlijk antwoord van de Commissie op de paragrafen 48 en 49:

De Commissie beschouwt de keuze van het instrument (aanbeveling) en de gezamenlijke aanpak met de lidstaten om risico's en risicobeperkende maatregelen vast te stellen als de meest geschikte manier om 5G-veiligheidsrisico's snel, doeltreffend en gecoördineerd aan te pakken.

Gelet op de complexiteit en het horizontale karakter van het onderwerp binnen de nationale en EU-bevoegdheden en de belangrijke nationale veiligheidsdimensie heeft de Commissie gekozen voor een aanbeveling en voor samenwerking met de lidstaten voor de identificatie van risico's en beperkende maatregelen. Daarnaast heeft de Commissie ook rekening gehouden met het feit dat de lidstaten zeer verschillende nationale situaties hebben (marktstructuur, cyberbeveiligingscapaciteiten, inlichtingen over dreigingen enz.).

De EU-toolbox is een flexibel, op risico's gebaseerd instrument om beveiligingsuitdagingen aan te pakken, waardoor 5G-cyberbeveiligingsaspecten tijdig en efficiënt kunnen worden aangepakt.

In haar mededeling "Uitrol van beveiligde 5G in de EU — uitvoering van de EU-toolbox" van januari 2020 kondigde de Commissie aan dat zij ondersteuning zou bieden bij de uitvoering van toolbox-maatregelen met betrekking tot veiligheidseisen, met name met betrekking tot relevante bepalingen in het kader van de Europese regels inzake elektronische communicatie, en de toegevoegde waarde zou overwegen van mogelijke uitvoeringshandelingen waarin technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen worden uitgewerkt om de nationale regels aan te vullen en de doeltreffendheid en coherentie van de beveiligingsmaatregelen die aan de exploitanten worden opgelegd, te vergroten.

Gezamenlijk antwoord van de Commissie op de paragrafen 51 en 52:

In het kader van de evaluatie van de aanbeveling van de Commissie die in december 2020 plaatsvond, heeft de Commissie de bevoegde autoriteiten van alle lidstaten ondervraagd. Zij kwalificeerden de gecoördineerde actie van Europa op het gebied van 5G-cyberbeveiliging als tijdig, doeltreffend en evenredig. De gezamenlijke aanpak tussen nationale autoriteiten, de Commissie, Enisa en andere relevante belanghebbenden werd geschikt geacht om deze complexe kwestie aan te pakken. Hierdoor konden tijdig gemeenschappelijke doelstellingen en methoden worden vastgesteld, terwijl de lidstaten de maatregelen konden aanpassen aan hun nationale omstandigheden.

In de EU-toolbox en het voortgangsverslag dat in juli 2020 door de NIS-samenwerkingsgroep is gepubliceerd, wordt aanbevolen om uitvoeringsplannen en/of overgangsperioden vast te stellen voor die exploitanten die momenteel apparatuur van leveranciers met een hoog risico gebruiken of reeds

vóór de goedkeuring van de EU-toolbox overeenkomsten hebben gesloten met leveranciers met een hoog risico (bv. door rekening te houden met upgradecycli van apparatuur, met name de migratie van “niet-standalone” naar “standalone” 5G-netwerken).

55. De Commissie neemt nota van de opmerkingen van de Europese Rekenkamer.

Om de uitvoering ervan verder te ondersteunen, hebben de bevoegde nationale autoriteiten binnen de NIS-samenwerkingsgroep sinds de EU-toolbox overeengekomen werd al vaak overlegd over de toolbox-criteria voor het beoordelen van verkopers met een hoog risico.

56. In de EU-toolbox wordt aanbevolen om bij de beoordeling van het risicoprofiel van leveranciers rekening te houden met de risicofactoren die worden gepresenteerd in de gecoördineerde EU-risicobeoordeling en met landspecifieke informatie (bv. dreigingsanalyse van nationale veiligheidsdiensten enz.).

61. Het vermogen van de leverancier om de levering te waarborgen is een van de criteria die in de EU-toolbox worden aanbevolen om het risicoprofiel van leveranciers te beoordelen. Het vermogen om de levering te waarborgen, kan ook worden beïnvloed door mogelijke handelssancties voor een bepaalde leverancier, zoals vermeld in het risicoscenario over “Afhankelijkheid” in de gecoördineerde EU-risicobeoordeling.

Gezamenlijk antwoord van de Commissie op de paragrafen 70 en 73:

De Commissie en de lidstaten delen binnen de NIS-samenwerkingsgroep gedetailleerde informatie over de uitvoering van de toolbox op nationaal niveau. De openbaarmaking van niet-openbare informatie is de verantwoordelijkheid van de lidstaten.

Gezamenlijk antwoord van de Commissie op de paragrafen 74, 75 en 76 en Kader 5:

De EU-toolbox biedt een kader voor het bevorderen van samenhang op de interne markt, met inachtneming van de nationale veiligheidsbevoegdheden op dit gebied.

Wat betreft de benadering door de lidstaten van verkopers met een hoog risico, is de Commissie van mening dat een definitieve beoordeling pas zal kunnen worden uitgevoerd als er meer informatie beschikbaar is.

Tijdens het implementatieproces werkt de Commissie samen met de lidstaten in de NIS-samenwerkingsgroep om afstemming en convergentie tussen nationale benaderingen te bevorderen.

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

81. Een snelle en veilige invoering van 5G-netwerken vormt een grote prioriteit voor de Commissie. Het beschermen van 5G-netwerken tegen cyberdreigingen gaat over het beoordelen en beperken van bedreigingen en risico's. Die bedreigingen en risico's zijn door de lidstaten gezamenlijk geïdentificeerd en beoordeeld, met de steun van de Commissie en Enisa, en op basis hiervan is een reeks uitgebreide maatregelen vastgesteld om die risico's te beperken. Een overgrote meerderheid van de lidstaten heeft de veiligheidseisen voor 5G-netwerken op basis van de EU-toolbox reeds aangescherpt of is bezig met de aanscherping ervan.

De EU-toolbox biedt een alomvattend kader voor de aanpak van 5G-veiligheidsrisico's.

83. 5G betekent een reuzensprong, een grote verandering ten opzichte van 4G; de grootste uitdaging bij het voorkomen van een digitale kloof is dus de overgang van 4G naar 5G in de hele EU.

De 5G-specificaties bestrijken een hele reeks prestatie-indicatoren, met name in verband met verticale gebruiksscenario's. Dit kan onder meer betrekking hebben op betrouwbaarheidseisen, de snelheid waarmee diensten geconcretiseerd worden, flexibiliteit van uitvoering, veiligheidsniveaus.

Aanbeveling 1 — Een gelijkmatige en tijdige invoering van 5G-netwerken in de EU bevorderen

a) De Commissie aanvaardt de aanbeveling.

De Commissie werkt samen met de lidstaten aan de ontwikkeling van een gemeenschappelijke definitie van de verwachte kwaliteit van de dienstverlening van 5G-netwerken. In het kader van het digitale decennium en het voorgestelde besluit over het programma voor het digitale beleid voor 2030 is de Commissie voornemens om met de lidstaten samen te werken aan een gemeenschappelijke aanpak van de kwaliteit van de 5G-dienst in de EU, onder meer voor de vergelijkbaarheid van metingen en monitoringgegevens.

Kwaliteit van de dienst omvat niet alleen snelheid en latentietijd, maar ook een hele reeks prestatie-indicatoren, met name met betrekking tot verticale gebruiksscenario's.

De Commissie is voornemens met de lidstaten samen te werken om dergelijke metingen vast te stellen en om jaarlijkse controles uit te voeren en beleidslijnen, maatregelen en acties aan te bevelen om tegen 2030 volledige 5G-dekking te bereiken.

In het kader van het programma voor digitaal beleid zal een krachtig bestuur worden opgezet door middel van een monitoring- en samenwerkingsmechanisme om vooruitgang te garanderen in de richting van de verwezenlijking van de doelstellingen van het programma voor digitaal beleid, met inbegrip van de invoering van 5G, en krijgen de lidstaten corrigerende maatregelen in dit verband aanbevolen.

b) De Commissie aanvaardt de aanbeveling.

c) De Commissie aanvaardt de aanbeveling.

Aanbeveling 2 — Een gecoördineerde aanpak van de beveiliging van 5G onder de lidstaten bevorderen

a) De Commissie aanvaardt de aanbeveling.

De Commissie zal samen met de lidstaten beoordelen of er behoefte is aan verdere actie of ondersteuning, bijvoorbeeld in de vorm van richtsnoeren met betrekking tot bepaalde aspecten van de EU-toolbox.

b) De Commissie aanvaardt de aanbeveling.

Het toezicht en de rapportage worden uitgevoerd door de Commissie, in volledige samenwerking met de lidstaten en Enisa.

c) De Commissie aanvaardt de aanbeveling.

Aanbeveling 3 — De gevolgen van de uiteenlopende benaderingen van de lidstaten inzake de beveiliging van 5G voor de doeltreffende werking van de eengemaakte markt aanpakken

a) De Commissie aanvaardt de aanbeveling.

b) De Commissie aanvaardt de aanbeveling.

De Commissie zal bij de beoordeling rekening houden met de nationale bevoegdheden.

In het kader van de EU-toolbox is het aan de lidstaten om te beslissen over de exacte reikwijdte van de beperkingen en/of noodzakelijke uitsluitingen voor essentiële voorzieningen die in de gecoördineerde EU-ricisobeoordeling als kritiek en gevoelig aangemerkt zijn (bv. kernnetwerkfuncties, netwerkbeheer- en orkestratiefuncties, en toegang tot netwerkfuncties), om vastgestelde risico's effectief te beperken, ook rekening houdend met de dreigingsanalyse door nationale inlichtingendiensten. De lidstaten hebben het recht maatregelen te nemen met betrekking tot de nationale veiligheid, met inbegrip van mogelijke beperkingen of uitsluitingen van verkopers met een hoog risico.